

udviklingstendenser især inden for frøforædling vil gå mod øget ensretning af de jordbrugsmæssigt vigtige plantearter og -sorter. Brugt i denne sammenhæng kan den moderne genteknologi – herunder gensplejsningen – medføre en formindskelse af den genetiske variabilitet og mangfoldighed i naturen. Denne lov varetager visse af disse aspekter.

Anvendelsen af gensplejsningsteknik vil direkte kunne få betydning ved, at der som resultat af udsætning, udledning eller udslip af gensplejsede organismer sker en påvirkning af dyrkede eller vildtlevende dyrs og planters arvemasse eller levevilkår. Lovforslaget sigter mod regulering af dette forhold.

Interessen for bevaring af genetisk variation i vilde eller dyrkede arter og racer af afgrøder eller nytte dyr i almindelighed bør løses gennem andre initiativer.

Problematikken om sikring af naturens mangfoldighed – genetisk såvel som på andre niveauer – er vigtig.

Bevarelsen af genetisk mangfoldighed i naturen skal sikres ved en flæthed af initiativer. Loven om miljø og gensplejsning er ét blandt flere instrumenter til dette. Andre er en nedbringelse af pesticidforbruget, udlægningen af marginaljorder, bevarelse af agerlandets småbiotoper (vandhuller, levende hegn m.v.), valg af driftsform med hensyn til skove og agerland, etablering af genbank-samarbejder. Også internationalt er der behov for en indsats, bl.a. gennem nedbringelse af svovludslip fra produktionen m.m.«

Spørgsmål 27:

Hvilke gensplejsede organismer tænkes der på i § 3, stk. 2, og hvorfor er denne bestemmelse indsat?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for levnedsmiddelstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Internationalt såvel som i Danmark er erfaringerne med den industrielle eller landbrugsmæssige anvendelse af gensplejsede organismer og celler endnu meget sparsomme. I dag foreligger der kun oplysninger om nogle få faktiske industrielle anvendelser. For Danmarks vedkommende har der endnu kun været tale om oplysninger om enkelte forsøg med industriel brug af gensplejsede mikroor-

ganismer. De foreliggende godkendelser til industriel produktion er som bekendt under behandling efter at være blevet indanket til miljøstyrelsen.

For bevidst udsættelse af gensplejsede organismer eller celler er forholdet det, at der ikke foreligger oplysning om danske projekter, mens der internationalt kendes et mindre antal eksempler. USA og England har i et par tilfælde meddelt godkendelse til udsætning, men disse godkendelser er endnu ikke blevet anvendt.

Miljøministeriet finder på denne baggrund, at der ikke endnu findes et videnskabeligt eller erfaringsgrundlag, som gør det muligt at benytte § 3, stk. 2, til at undtage visse gensplejsede organismer eller celler eller visse anvendelser generelt fra loven. Det forventes videre ikke, at der i den nærmeste fremtid vil fremkomme et sådant grundlag for generelle undtagelser fra loven, hverken for udledning eller for bevidst udsætning.

Når bestemmelsen trods dette er medtaget i loven, skyldes det, at man på lidt længere sigt må antage, at erfaringsgrundlaget vil tillade en sådan lempelse for visse grupper af organismer og celler i visse anvendelser. Her sigter man især på de typer af organismer, som i ikke-gensplejset form er velkendte fra den bioteknologiske produktion.

De internationalt accepterede NIH-guidelines fra USA har netop gennemgået en sådan udvikling. I takt med en øget viden og erfaring er indeslutningskrav og risikoklassifikation for en række organismer og anvendelser inden for forskning blev sænket. Endvidere er en række organismer helt blevet undtaget fra NIH-guidelines.

I Danmark har man i forbindelse med det af forskningsrådene i 1976 nedsatte registreringsudvalg vedrørende genetic engineering dog fortsat opretholdt et registreringsønske også for disse kategorier.

NIH-guidelines varetager imidlertid primært de sundhedsmæssige aspekter ved gensplejsning, mens egentlige miljømæssige eller økologiske betragtninger kun indgår med mindre vægt. Derfor har man i miljøministeriet anset det for nødvendigt at præcisere et krav om en miljømæssig vurdering af anvendelsen af gensplejsningen.

Som anført er en del af de organismer, som der aktuelt og forventeligt i fremtiden vil blive gensplejset på, almindeligt kendte